

Jadwiga Chudziakowa

Mogilno, woj. bydgoskie

Informator Archeologiczny : badania 12, 181-182

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

fazę C i D. Oprócz ceramiki znaleziono kości zwierząt w tym kompletne szkielety, zabytki z rogu i kości, nieliczne żelazne, fragmenty szkła oraz przęśliki. W obrębie wału uchwycono pozostałości drewnianych konstrukcji przekładkowych. Stwierdzono, że wał wzniesiono około połowy wieku IX na miejscu osady otwartej, z fazy B. Funkcjonował do X/XI wieku. Na osadzie Złotowo 5 uchwycono pozostałości domostwa oraz 18 jam w tym jedną z ceramiką z fazy B i 17 z ceramiką z fazy D i C. Ponadto przęślik gliniany i paciorek odcinkowy. Ogółem stwierdzono, że początki badanego kompleksu osadniczego przypadają na VII/VIII wiek. Jego najintensywniejszy rozwój przypada na połowę IX i koniec X wieku. Osadnictwo zanika tu stopniowo w ciągu XI wieku.

MOGILNO
woj. bydgoskie

Uniwersytet im. Mikołaja
Kopernika
Instytut Archeologii
i Etnografii
w Toruniu

Pracami terenowymi kierowała dr Jadwiga Chudziakowa /autorka sprawozdania/. Finansowane z kredytów problemu M III-5. Dziewiąty sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna VIII/IX-X w., gród wczesnośredniowieczny X-XII, opactwo benedyktynów XI-XIX w.

Badania skoncentrowano nad dalszą rekonstrukcją układu przestrzennego zasiedlenia wzgórza klasztornego oraz nad rozpoznaniem najbliższego zaplecza osadniczego grodu mogileńskiego i zespołu klasztornego.

Wykopy założono od południowej strony zabudowań klasztornych na najdalej na południe wysuniętym cyplu półwyspu. Do szczególnie istotnych odkryć, z uwagi na skąpość uzyskanych w tym zakresie źródeł, należy odsłonięcie fragmentów dwóch półziemianek. Na odc. 105/113 odkryto półziemiankę zagłębioną w calcu do 90 cm, o nieregularnym zarysie i wymiarach 2,30 m x 2,80 m. Zachowały się ślady po słupach podtrzymujących konstrukcję dachową. Przy południowej ścianie ziemianki odsłonięto palenisko złożone z kamieni polnych i polepy. Odkryte w obrębie domostwa znaczne ilości ułamków naczyń można chronologicznie odnieść do fazy C wczesnego średniowiecza.

Drugi obiekt mieszkalny odkryto na odc. 121/120. Jest to również fragment półziemianki zagłębionej do 40 cm w calcu. W przekroju tworzy nieckę o nieregularnym płaskim dnie. W części wschodniej domostwa umieszczona była piwniczka zagłębiona do 80 cm w calcu. Był to obiekt

mieszkalny znacznych rozmiarów. Zachowany jego fragment, który stanowi około połowę wielkości, ma 2,90 m x 3,40 m. W tej części badanego terenu odsłonięte zostały wczesnośredniowieczne warstwy kulturowe o miąższości dochodzącej do 1,50 m, w których obrębie odkryto dalsze fragmenty palisady, wyznaczające zasięg przestrzenny najwcześniejszych faz osadnictwa.

Uzupełnieniem badań dokonanych w zakresie rekonstrukcji pierwotnego założenia kościoła, było szczegółowe przebadanie styku apsydy transeptu z prezbiterium, gdzie uzyskano niezaprzeczalne dowody o jednorodnym założeniu architektonicznym w postaci prawidłowego wiązania północnej ściany prezbiterium z apsydą północnego ramienia transeptu.

Najistotniejsze odkrycia dotyczące późnośredniowiecznych faz osadnictwa, dokonane zostały na odc. 110, gdzie odsłonięto relikty fundamentów kamiennych, interpretowane jako pozostałości po baszcie, która stanowiła punkt obronny i widokowy od strony przeprawy mostowej. Zachowane fundamenty stanowią w rzucie kwadrat wielkości 5,0 m x 4,20 m /wymiary wewnętrzne murów/. Od strony południowej zachowane są fundamenty przypory. Natomiast od strony wschodniej odkryte relikty łączą się w jeden ciąg obronny z odsłoniętymi w latach ubiegłych fundamentami klasztornych murów obronnych. Obok odkrytych fragmentów baszty, stwierdzone zostały ślady drogi dojazdowej prowadzącej do przeprawy mostowej. Szerokość drogi umocnionej po bokach słupami, wynosiła 3 m. Odkrycia te uzupełniają obraz późnośredniowiecznych fortyfikacji klasztoru.

W zakresie badań nad bezpośrednim zapleczem osadniczym zespołu klasztornego, kontynuowano badania podjęte w latach poprzednich w rejonie jeziora mogileńskiego. Prace archeologiczne przeprowadzone zostały na cmentarzu przy kaplicy św. Klemensa, gdzie założono wykopy o charakterze sondażowym. Miejsce to zakwalifikowano do badań ze względu na XII-wieczną metrykę kościoła św. Klemensa, który wymieniony jest w rzekomym dokumencie fundacyjnym klasztoru mogileńskiego. W wyniku przeprowadzonych prac nie stwierdzono jednak zalegania warstw kulturowych wcześniejszych niż nowożytny.

MORACZEWO, gm. Łubowo
woj. poznańskie
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne
w Poznaniu

Badania prowadzili mgr Czesław Strzyżewski
i mgr Zbigniew Szulczyński pod kierunkiem dr.
Włodzimierza Błaszczyka. Finansował WKZ
w Poznaniu. Drugi sezon badań. Grodzisko.
Okres wczesnośredniowieczny, /VIII/IX-X/XI w. /.